

[Hans Hansen (Rørby).]

andet Sted, thi det er Skatterne, der trykker de smaa Brug, medens Systemet giver de store Brug en Fordel.

Enkelthederne i Lovforslagene skal jeg ikke komme ind paa, men jeg vender mig imod alle disse Tvangsforanstaltninger, fordi jeg anser dem for at være ganske overflødige. Det, det gælder om, er, at der skabes lige Ret over for Landets Jord, og at der ikke gives ubetinget Ejendomsret; den Mand, der faar Ejendomsret til sin Jord, skal forlods betale en Afgift til Befolkningen for denne Ret. Det var det, der laa i Anders Sandøe Ørsteds Udtalelser, og det er det, der ligger i Grundskyldstanken. Jeg haaber, vi er kommet saa langt frem her i Landet, at Grundskyldstanken har Betingelser for at gøre sig gældende, og i saa Fald vil Spørgsmaalet løse sig af sig selv. Det er naturligvis nødvendigt at opretholde Regler for Administrationen, men det er ikke nødvendigt med Statsindgreb, som alligevel har vist sig indtil nu ikke at have været i Stand til at udvide Antallet af Landbrugsejendomme. Til Trods for at vi gennem Statshusmandsloven af 1899 har faaet oprettet ca. 30 000 Husmandsbrug, er det samlede Antal Landbrugsejendomme her i Danmark ikke steget fra 1899 til nu og vil sandsynligvis heller ikke med Gennemførelsen af de her forelagte Lovforslag have Mulighed for at stige, hvis man opretholder alt det, der holder Antallet nede, i Stedet for at give lige Ret til Jorden og fri Dispositionsret.

Formanden: Jeg skal her afbryde Forhandlingen.

Folketingets næste Møde afholdes i Morgen, Torsdag den 1. April, Kl. 13 med følgende Dagsorden:

1) *Fremsettelse af Lovforslag.*

2) *Fortsættelse af første Behandling af:*

- a. Forslag til Lov om Landbrugsejendomme,
- b. Forslag til Lov om Udstykning og Sammenlægning m. m. af faste Ejendomme,
- c. Forslag til Lov om Brug af Huse paa Landet.

3) *Første Behandling af:*

Forslag til Lov om Nedsættelse af en Landbrugskommission.

Mødet hævet Kl. 15³⁰.

82. Møde.

Torsdag den 1. April Kl. 13.

Formanden: I Skrivelser af Dags Dato meddeler Arbejdsministeren, at han ønsker mundtligt her i Tinget at forelægge:

Forslag til Lov om Ændring i Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. v. og

Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 322 af 24. Juli 1942 om kommunale Beskæftigelsesudvalg.

Folketingsmændene Tholstrup, Bjørner, Evald Christensen, Hans Hansen (Rørby), Funck Jensen og Starcke har meddelt mig, at de ønsker her i Tinget at forelægge:

Forslag til Lov om Indførselsfrihed for Reservedele til Maskiner og Transportmidler.

Medlemmer af Folketinget Aksel Larsen, Ragnhild Andersen og Alfred Jensen har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende Forespørgsel til Statsministeren:

„Hvad var Regeringens Bevæggrund til i Paaskedagene at iværksætte omfattende militære og politimæssige Beredskabsforanstaltninger?“

Uden for Dagsordenen giver jeg Ordet til Ordføreren for Udvalget for Prøvelse af Valg, for at han kan gøre Indstilling til Tinget om Godkendelse af et Valg.

Ordføreren for Udvalget for Prøvelse af Valg (Thisted Knudsen): Som det er det høje Ting bekendt, har Skoleinspektør Skov Jørgensen som Repræsentant for Hovedstadens Venstre nedlagt sit Mandat som Medlem af dette Ting efter at være udnævnt til Skoleinspektør i Horsens.

Udvalget for Prøvelse af Valg har i den Anledning afholdt Møde. Som første Stedfortræder for Skov Jørgensen findes paa Stedfortræderlisten for Hovedstadens Venstre for Vestre Storkreds cand. polit. Boye Meyer, der ved sidste Folketingsvalg opnaaede 2 810 Stemmer. Denne har erklæret sig villig til at modtage Mandatet.

Udvalget indstiller herefter cand. polit. Boye Meyers Valg til Godkendelse.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Folketingets
forhandlinger
1947-48, bd. I

Danmarks
kommunistiske
parti

[Formanden.]6) *Første Behandling af:*

Forslag til Lov om Lensgreve Schimmelmanns Statshorgerret og Ejendom.

Mødet hævet Kl. 16⁵⁵.

85. Møde.

Onsdag den 7. April Kl. 13.

Formanden: Folketingsmand Poul Claussen har meddelt mig, at han ønsker til Ministeren for Handel, Industri og Søfart at stille følgende Spørgsmaal:

Kan Ministeren oplyse Aarsagen til, at Importbevillingerne bl. a. for Bygningsglas i Henhold til Handelsaftalen med Belgien endnu ikke er tilstillet de paagældende Importører?

Spørgsmaalet vil blive optaget paa Dagsordenen for Tingets førstkommende Spørgetid.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Valg af 17 Medlemmer til et Udvalg angaaende Forslag til Lov om Ændring i Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. v.

Valgt blev: *Gustav Pedersen, Bundvad, Ingvar Dahl, Peder Knudsen, Wiggo Larsen, Lindberg, Th. Poulsen, Sønderup, N. Chr. Christensen, Jørgen Gram, Juul, Laurits Pedersen, Edvard Sørensen, Boeck-Hansen, Fibiger, Aage Fogh og Alfred Jensen.*

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Valg af 17 Medlemmer til et Udvalg angaaende Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 322 af 24. Juli 1942 om kommunale Beskæftigelsesudvalg.

Valgt blev: *Horn, Chr. Andersen, Bundvad, Chr. H. Christensen, Kjældgaard, Wiggo Larsen, Lindberg, Sønderup, Laurits Pedersen, Edvard Sørensen, Juul, Jørgen Gram, N. Chr. Christensen, Tesdorpf, Peder Jakobsen, Aage Fogh og Steffen Jensen.*

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Forespørgsel til Statsministeren af Aksel Larsen m. fl.

(Forespørgselen findes i Tidenden Sp. 3422).

Ordføreren for Forespørgerne (Aksel Larsen): Vi har været nødsaget til at stille denne Forespørgsel og til at anmode Regeringen om her i Tinget at give en Redegørelse. Vi har været nødsaget til det, fordi Regeringen har forsømt det, der var dens selvfølgelig Pligt: at give Befolkningen Besked om sine Bevæggrunde til at iværksætte de omfattende politimæssige og militære Beredskabsforanstaltninger, Befolkningen saa at sige har været Vidne til. Og vi har været nødsaget til det af endnu en Grund. Det er muligt, at Situationen og disse Beredskabsforanstaltninger har været drøftet og maaske endogsaa er blevet godkendt i Det udenrigspolitiske Nævn, men man har jo med Flid holdt os uden for Det udenrigspolitiske Nævn, ligesom man bestræber sig for at holde os uden for forskellige vigtige Udvalg, og naar det er Tilfældet, er det klart, at vi udnytter vor parlamentariske Ret til at bringe Sagerne til Debat her i Tinget.

Tiden op imod Paaske og selve Paaske-dagene var fyldt med Rygter og Uro i Befolkningen. Det var Opfattelsen i meget vide Kredse, at der var en umiddelbart overhængende Krigsfare, at man kunde vente et nyt militært Overfald paa Landet a la 9. April 1940, at indenrigspolitiske bevæbnede Kup var konkret planlagt og skulde bringes til Udførelse i Paasken, og at de omtalte militære og politimæssige Beredskabsforanstaltninger tog Sigte paa at imødegaa, eventuelt afværge saadanne Angreb udefra eller Kupforsøg indefra.

De Dementier, der paa Regeringens Vegne blev udsendt af den højtærede Forsvarsminister, gjorde ikke Tingene bedre. Hvis jeg med den højtærede Formands Tilladelse maa citere lidt af disse Dementier, skal jeg anføre, at den 23. Marts kunde

Her begynder
Aksel Larsens
forespørgsel

[Aksel Larsen.]

man i Aviserne læse følgende, som var udsendt gennem Ritzaus Bureau:

„Paa givne Foranledning oplyser Forsvarsminister Rasmus Hansen, at Krigsministeriet og Marineministeriet har anset det for hensigtsmæssigt at foretage nogle mindre Ændringer i Befalingsmandsskolernes Regler for Orlov, og derved vil nogle af Elevernes Paaskeorlov blive udsat, men for de værnepligtige i Geledet gennemføres Paaskeorlov paa sædvanlig Maade.“

Det var Tirsdag den 23. Marts, Tirsdag efter Palmesøndag, dette stod at læse i Aviserne. Lørdag den 27. Marts kunde man i Aviserne læse følgende Udtalelse, som den højtærede Forsvarsminister havde fremsat Aftenen før:

„Vi havde ønsket at gennemføre Paaskeorlov i normalt Omfang, men da vi umiddelbart før Paaske gennemsaa Planen over, hvordan Orloven vilde komme til at virke, blev vi klar over, at der vilde være visse Mangler, som maatte udbedres. Derfor besluttede vi at udsætte Orlov for nogle af Befalingsmandsskolernes Elever til efter Paaske. Nogle ledende Befalingsmænd er anmodet om at være til Vagttjeneste paa deres Tjenestesteder, men det drejer sig om et lille Antal. For de værnepligtiges Vedkommende er der ingen Ændringer foretaget. Der er dog indført en Bestemmelse om, at Mandskabet skal være paa deres Tjenestesteder fra Kl. 22 til Kl. 7 Morgen. For Flaadens Vedkommende gælder det, at Fregatten „Holger Danske“ og et Par Minestrygere er afgaaet paa Togt. I Dag vender nogle af de værnepligtige fra disse tre Skibe, ca. 75 Mand, tilbage fra Orlov. Normalt skulde det tilsvarende Antal værnepligtige fra Skibene derefter have haft Orlov, men denne Orlov bliver udsat.“

Hvis jeg maa afbryde min Citering, vil jeg sige, at det virker noget paafaldende, at umiddelbart efter at Forsvarsministeren har sagt, at der ikke sker nogen Indskrænkning i de værnepligtiges Paaskeorlov, siger han, at Paaskeorloven for Mandskabet ved Sødefensionen er blevet afbrudt, og det virker ogsaa paafaldende, at man sender Fregatten „Holger Danske“ og nogle Minestrygere paa Togt med halv Besætning.

Ministeren siger videre:

„Vi har anset det for rimeligt, at der var en saadan Vagttjeneste, at Værnenes Depoter var under betryggende

Opsigt, men hvorfor disse meget almindelige og lidet omfattende Forholdsregler har givet Anledning til Rygter og Forlydende om usædvanlige militære Foranstaltninger, forstaar jeg ikke.“

Ja, hvis det var saadan, som Forsvarsministeren der havde erklæret, var der overhovedet ikke noget Grundlag for Rygter eller nogen Uro, men det laa jo saaledes, som Gud og hver Mand vidste og med sine egne Øjne kunde overbevise sig om, at disse Dementier stod til Sandheden som en Knytnæve til et blaat Øje. Disse Dementier var med et mildt Ord urigtige, og denne Omstændighed bidrog naturligvis yderligere til at forøge Befolkningens Uro. Den maatte sige til sig selv, at naar Regeringen udsendte bevidst urigtige Dementier, saa maatte det være meget galt.

Det var ikke blot Befalingsmændenes Orlov, der var inddraget, eller enkelte Befalingsmænds. Næsten alle Befalingsmænds og Masser af værnepligtiges Orlov var inddraget, og det drejede sig ikke blot om, at man havde indført en saakaldt betryggende Bevogtning af Depoter, men man havde omgærdet dem og Kaserneerne med spanske Ryttere, stillet Kanoner op, uddelt skarpe Skud til Soldaterne og givet dem skærpede Instrukser. Hvad de sidste gaar ud paa, ved jeg ikke, men naar man saa, hvorledes Soldaterne i Henhold til deres Instrukser, saa snart de saa eller hørte noget uden at være klar over, hvad det var, de skød paa, gav sig til at skyde, hvilket har kostet en Soldat Livet, saa maa det være meget alarmerende Instrukser, der er givet. Man saa, at hele Kystdefensionen var i Beredskab, man sendte en Del af den til Sjællands Nordkyst og gav speciel Ordre til Soldaterne om at holde skarpt Udkig efter russiske Handelskibe. Alle den Slags Foranstaltninger, som ikke kunde holdes hemmelige, som kunde iagttages af Folk, der kom forbi paa Landevejen i Nærheden af Kaserne og militære Anlæg, og som Soldaterne naturligvis talte om og skrev om til deres Paarørende, medvirkede til at sætte Gang i Rygternes Udbredelse og forøge Uroen, og det blev saa meget desto værre, som Officererne syntes at være de værste Rygtesmæde. Officerskredse lod sig forlyde med, at Rekognosceringsmaskiner havde konstateret Tilstedeværelsen af 35 russiske blandede Divisioner ved Warnemünde. De skulde aabenbart overfalde Danmark. Der var store russiske Skibsansamlinger, øjensynlig til samme Formaal, ovre paa Kiel-

[Aksel Larsen.]

Kanten. Efter de samme Officerskredses Paastand mente man, at der var gaaet store amerikanske Enheder gennem Sundet om Natten. Kort sagt, man kunde vente, at Krigen i Østersøen brød ud en af de første Dage.

Desværre maa jeg sige, at den højtærede Justitsminister forsøgte at gøre Officererne Rangen stridig som Rygtesmed. Han holdt ganske pludselig i Radioen en Tale om de saakaldte Vaabensmuglinger, hvor han ganske vist fik sagt, at man ikke havde konstateret Rigtigheden af de fremkomne Paastande, men derpaa opfordrede han indtrængende alle og enhver til at holde Udkig, idet han betonedede, at vi kan ikke passe paa alle Kyster, der kan ske saa meget, vi kan aldrig vide, og derfor bør alle og enhver ufortøvet ved Dag eller Nat, pr. Bud eller pr. Telefon, til Fods eller til Hest styrte til Myndighederne, saa snart de ser noget, der synes mistænkeligt. Det var i Virkeligheden egnet til at give Befolkningen Indtryk af, at nu stod man over for en ny 9. April. Det fik man ogsaa Indtryk af, naar man saa paa de Beredskabsforanstaltninger, der blev gennemført for Politiets Vedkommende, efter Politifolks Udsagn vendt konkret imod et umiddelbart forestaaende indenrigspolitisk væbnet Kup. Alt dette spredte Panik i Befolkningen. Man maatte gaa ud fra, at det var Alvor. Og hvor omfattende den Panik var, ved jo enhver af de ærede Medlemmer, og det kan illustreres med, at saa snart Folk i København i Paaskedagene saa en eller anden Flyvemaskine flyve over Byen, for de ud paa Altanerne og skreg: Nu er det Russerne, der kommer og smider Bomber! — Eller naar der blev affyret Salut i Anledning af Hendes Majestæt Dronningens Fødselsdag, for Folk forfæredede sammen og faldt i hinandens Arme og sagde: Nu er Krigen der! — Da det rygtedes, at der laa et fredeligt russisk Handelsskib i Havnen, strømmede en Mængde Mennesker ud paa Langelinie for at se Russerne gøre Landgang, og da der saa kom en ganske naturlig meteorologisk Taage, udbrød der Panik i Forsamlingen, og Folk styrtede ind til Byen overbeviste om, at nu skete det.

Nogle beroligende Ord fra Regeringen kunde formodentlig have hjulpet adskillige. Men disse beroligende Ord udeblev. Og der udeblev det, som havde været endnu mere nødvendigt, nemlig en kortfattet Redegørelse fra Regeringen, ikke om Detailler i Beredskabet, men om Beredskabets Om-

fang og navnlig om Regeringens Bevæggrunde til dette Beredskab; for man kunde jo ikke, saa omfattende som Beredskabet var, faa nogen som helst til at tro, at det bare var for at sikre den fuldt normale Bevogtning af de militære Depoter, at alt dette var foretaget.

Det er derfor den kommunistiske Rigsdagsgruppe henvender sig til Regeringen, og da det formodentlig er Foranstaltninger, der er truffet efter Beslutning i den samlede Regering, og da i hvert Fald flere Ministre konkret er ansvarlige for deres Iværksættelse, har vi fundet det rigtigst at spørge Regeringens Leder, Statsministeren: Hvad var Regeringens Bevæggrunde til i Paaskedagene at iværksætte omfattende militære og politimæssige Beredskabsforanstaltninger?

Statsministeren (Hans Hedtoft): Denne Forespørgsel er affattet paa en meget karakteristisk Maade. Man spørger om Bevæggrundene til at iværksætte omfattende militære og politimæssige Beredskabsforanstaltninger. Det passer Spørgeren at faa slaaet fast, at det drejede sig om omfattende Beredskabsforanstaltninger, og saa er det jo bekvemt at smugle denne Karakteristik ind i Forespørgselen.

Jeg vil derfor gerne først afvise denne Skrøne. Der har ikke været iværksat „omfattende Beredskabsforanstaltninger“, men der har været taget visse Forholdsregler, som kunde sikre, at vi ikke i Paasken paa Grund af Orlov o. s. v. skulde blive praktisk set blottet for den Sikringstjeneste, som vist enhver maa kunne forstaa man ikke kan undvære for Tiden.

Man havde i Januar udarbejdet Planerne for de værnepligtiges Paaskeorlov, og som Forholdene udviklede sig i den mellemliggende Tid, blev man klar over, at der maatte ændres noget i disse Planer og i Tjenesteordningen for dem, der ikke skulde paa Paaskeorlov. Dette medførte i øvrigt ingen Ændring i Orlovsplanen for de værnepligtige i Geleddet. Det var i den oprindelige Plan bestemt, at $\frac{2}{3}$ af de indkaldte værnepligtige skulde sendes hjem paa Paaskeorlov. Heri skete der, som sagt, overhovedet ingen Ændring. De fik Lov til at rejse til det Tidspunkt, der oprindeligt var fastsat, og fik ikke nogen Afkortning i deres Orlov. Derimod fik de *uigifte Elever* paa Befalingsmandsskolerne deres Orlov udsat til efter Paaske, saaledes at disse Elever kunde anvendes til Suppleringsring af det unormalt svage Vagtberedskab. I Tilslutning hertil fandt Forsvarsministe-

[Statsministeren.]

ren det endvidere rimeligt at bestemme, at der om Dagen skulde findes mindst 1 Stabsofficer paa hver Kaserne og i hver Lejr eller Stabskvarter, samt at der efter Generalkommandoens nærmere Bestemmelse om Natten skulde være et Antal Afdelings- og Underafdelingschefer til Stede paa de omhandlede Tjenestesteder.

Jeg tror ikke, det kan være svært at forstaa, at en saa stor Reduktion af det disponible Mandskab som den, der fremkommer ved, at $\frac{2}{3}$ har Orlov, kan medføre, at det er vanskeligt at have Vagttjenesten o. s. v. ordnet blot nogenlunde tilfredsstillende. Men jeg skal oplyse, at Sagen blev dobbelt vanskelig derved, at Afløsningen af den danske Brigade i Tyskland skulde ske i den første Del af April, hvorfor betydelige Dele af vore Styrker her i Landet netop omkring Paasken allerede var i Opbrud og derfor ikke i væsentlig Udstrækning kunde anvendes til Supplering af Mandskabet til Vagt o. s. v.

Og jeg skal tilføje følgende. Da det Forhold, der laa til Grund for Foranstaltningerne i Paasken, i den kommende Tid ogsaa vil være til Stede i Forbindelse med den normale Tildeling af Orlov paa Lørdage og Søndage, har Forsvarsministeren endvidere henstillet, at Orlov paa Lørdage og Søndage og ved Højtider indtil videre kun maa gives samtidigt til højst 50 pCt. af den samlede Styrke ved Afdelinger og Skoler, men har overladt de nærmere Bestemmelser vedrørende det Antal Mand, der paa Lørdage og Søndage skal forblive i Garnisoner og Lejre m. v., til Generalkommandoen, saaledes at Afgørelserne kan træffes under Hensyntagen til de lokale Forhold i den enkelte Garnison og Lejr.

Af samme Grunde, som medførte Foranstaltningerne inden for Hæren i Paasken, har der for Søværnets Vedkommende været truffet følgende Foranstaltninger: 1) der har paa de højere Kommandosteder været etableret Stabsvagt med de kommanderende paa Tjenestestedet om Natten, 2) den allerede før Paaske iværksatte forøgede Bevogtningstjeneste paa Depoter o. lign. har været opretholdt, 3) 3 Skibe har været og er fremdeles paa Inspektionstjeneste i danske Farvande, og for de værnepligtige om Bord i disse Skibe er der i Paasken foretaget Ændringer i de oprindelige Bestemmelser med Hensyn til Orlov, 4) der har været etableret forøget Kontrol med Besejlingen af Københavns Havn.

For Politiets Vedkommende har der

været gennemført visse Foranstaltninger med samme Formaal som for Hæren og Søværnet, nemlig en forsvarlig Sikrings-tjeneste i Paasken.

Jeg tror, at det høje Ting, og jeg tror, at Befolkningen Landet over vil være enig med mig i, at det er mere end misvisende, det er forstemmende misvisende at kalde det at sende $\frac{2}{3}$ af det værnepligtige Mandskab i Geleddet hjem paa Paaskeorlov og saa paa den anden Side at bøde paa den lille Styrke, der er tilbage, ved at flytte Befalingsmandselevernes Orlov og at give det faste Personale noget mere Vagttjeneste i de Dage, at kalde det „omfattende militære Beredskabsforanstaltninger“. Jeg vilde kalde det yderst beskedne Foranstaltninger for at muliggøre de meniges Paaskeorlov i en kritisk Periode.

Naar det saa spørges, hvilke Regeringens Bevæggrunde var til, at Regeringen saaledes ikke mente ganske at kunne lukke Øjnene for de Mangler, der vilde opstaa ved Gennemførelsen af Orlovsplanen i det fulde Omfang uden Supplering af Tjenesten for andre, saa synes jeg, at Svaret er temmelig ligetil.

Det er da ikke nogen Hemmelighed, at Verden var og er fuld af udenrigspolitisk Spænding. Det er da heller ikke nogen Hemmelighed, det har Erfaringen jo vist, at der pludselig kan indtræde farlige Kriser, og at der i Verdenspolitiken kan indtræde Handlinger, som ikke afventer, at Paaskeorloven udløber. Regeringen sidder med et Ansvar over for det danske Folk, der sikkert ikke ønsker, at nogen Regering i dette Øjeblik skal lade 5 og 7 være lige. Vi havde i hele Verdenssituationen Grund nok til ikke at opføre os som sorgløse Folk, der blot blindt stolede paa, at der nok intet vilde ske.

Der er altsaa ikke den fjerneste Grund til at rette Bebrejdelser mod Regeringen. Den givne Ordre til Militær og Politi om største Agtpaaagivenhed er velbegrundet og saglig fuldt forsvarlig. Fremfor at søge danske Myndigheders Stilling og Beslutninger mistænkeliggjort burde det ærede Medlem benytte den ham nu givne Lejlighed til at give Tinget en Forklaring paa den landsskadelige Virksomhed, de danske Kommunister har udfoldet i den seneste Tid ved at bringe urigtige Oplysninger om Danmark og de danske Værn. Saa længe det ærede Medlem ikke klart og utvetydigt har demteret de urigtige Oplysninger, som Bladet „Land og Folk“ har bragt, og som er blevet gengivet i den russiske Radio, er det ærede Medlem den, der sidst af

[Statsministeren.]

alle har Ret til at bebrejde Regeringen Foranstaltninger, der udelukkende er dikteret af Hensynet til Danmark og det danske Folk.

Jeg ønsker hertil at føje, at naar det ærede Medlem nu i Begrundelsen for sin Forespørgsel paa rent ud latterlig Maade her fra Tingets Talerstol fortæller, at det skulde være Regeringen, der skulde være ansvarlig for visse Rygter og for den Uro, som afgjort gjorde sig gældende i adskillige danske Befolkningskredse, saa har denne Uro mange Aarsager, og den siddende Regering er ikke i Stand til og vil ikke over for den danske Befolkning afgive nogen Garanti for, at der i en given Situation ikke kan ske et eller andet. Men naar det ærede Medlem nu vil forsøge at give Regeringen Ansvar for denne Uro og disse Rygter, er det ærede Medlem og hans Parti dem, der mindst af alle egner sig til at optræde som Anklagere.

Naar det ærede Medlem motiverede sin Forespørgsel, som han gjorde, ønsker jeg at tale rent ud. De Oplysninger, som bl. a. udenlandsk Radio har bragt om Danmark og danske Forhold, og som det ærede Medlem og hans Parti har et centnertungt Ansvar for, har været en væsentlig Aarsag til den eksisterende Uro. Og jeg vil gerne, naar det ærede Medlem nu vil optræde som Anklager, bede ham om, fremfor at fremture paa den Maade, man har gjort den sidste Maanedes Tid fra kommunistisk Side, nu, næste Gang han tager Ordet fra denne Talerstol, at beskæftige sig med den Side af Sagen.

Jeg ønsker at gøre det høje Ting og den danske Befolkning bekendt med, hvad udenlandsk Radio med danske kommunistiske Kredse som Kilde i den seneste Tid har meddelt om vort Land. I Moskvas danske Radioudsendelse Lørdag den 31. Januar 1948 Kl. 16 gengaves følgende Uddrag af det russiske Blad „Krasnaja Zvezda“:

„De herskende Kredse i Danmark“, skriver „Krasnaja Zvezda“s Observatør, „har, som Begivenhederne viser, allerede truffet deres Valg med Hensyn til Landets Forsvar, idet de har stillet de væbnede Styrker under U. S. A.s og Englands Kontrol. Danmark har stillet sit Landomraade, Flaade- og Flyvebaser, sin Hær, sin Flaade og sine Luftstyrker til U. S. A.s og Englands Disposition.

Indtil videre består ganske vist ingen formel Militæralliance mellem Danmark og dets høje Velyndere, men dette

skyldes kun dette, at en saadan Alliance ganske naturligt vil støde paa energisk Modstand i Befolkningens brede Lag. Det danske Folk er udmærket klar over“, slutter „Krasnaja Zvezda“, „at den Politik, som drives af Landets herskende Kredse, og som er orienteret paa Danmarks Forvandling til et Brohovede for de amerikanske Monopolister og militaristiske Krigsventyrere, ikke indebærer gode Udsigter for det danske Folk.“

I en Artikel i „Land og Folk“ for 5. Februar 1948 med Overskrift „Hemmelig Aftale mellem Norden og U. S. A.—England“ udtales bl. a. følgende:

„Fra en særdeles velunderrettet Kilde har vi faaet oplyst, at disse Leverancer“ — det vil sige en svensk Ordre paa Jagerfly i England — „finder Sted i Henhold til en hemmelig Aftale, der for nylig er blevet truffet mellem Sverige, Danmark og Norge paa den ene Side og De forenede Stater og Storbritannien paa den anden. Britiske Royal Air Force Jagerfly af Standardmaal skal anvendes af alle de tre skandinaviske Stater. Disse skal derimod ikke selv have nogen Flaade af de mere kostbare Bombemaskiner, men det ventes, at de i Tilfælde af Krig stiller egnede Luftbaser til Raadighed for svære amerikanske Bombe-fly.“

Denne Paastand i „Land og Folk“ citeredes i den russiske Radios danske Udsendelse 7. Februar 1948 Kl. 19, da det udtaltes:

„„Krasnaja Zvezda“ (Den røde Stjerne) beskæftiger sig i sin militære Oversigt paa ny med Danmarks Forsvarsvæsen. Bladets Observatører, Oberst Kolchanov og Oberstløjtnant Vljabov, skriver under Overskriften „Lidet overbevisende Berigtigelser“, at „Land og Folk“s Meddelelser om en militær Aftale mellem U. S. A. og England paa den ene Side og de nordiske Lande paa den anden afslører de amerikanske og engelske Imperialisters Intentioner i Nordeuropa.“

Derefter omtales de officielle Dementier, og der fortsættes:

„Kan man fæste Lid til alle disse Udtalelser, som benægter de nordiske Landes Deltagelse i en Militæralliance?“

Hvad Danmark angaar, fortsætter „Krasnaja Zvezda“, saa er det ikke længere nogen Hemmelighed for nogen, at Amerikanerne og Englænderne skalter og valter paa de danske Flaade- og Flyvebaser ganske som hjemme hos sig selv. Og Danmarks Forsvarsplan er udarbejdet paa en saadan Maade, at den ikke er baseret paa Udnyt-

[Statsministeren.]

telsen af de nationale Formationer, men gaar ud paa at forvandle Danmarks Territorium til et Støttepunkt for de engelsk-amerikanske Styrker. Paa Baggrund af disse Fakta synes de forskellige Berigtigelser af „Land og Folk“s Meddelelser kun at være lidet overbevisende, slutter „Krasnaja Zvezda“s Observatører.

Se, ærede Medlem, naar han og hans Parti og hans Blad er de virkelige aandelige Bagmænd for, at en os venligsindet Stormagt bliver informeret paa den Maade, som det fremgaar af de Citater, jeg her har læst op, saa er det — jeg fristes til at sige — et enestaaende Hykleri af det ærede Medlem at tillade sig fra denne Talerstol at optræde som Anklager over for den siddende Regering og give denne Skylden for de Rygter, som er i Gang blandt det danske Folk.

Dette Svar tror jeg er tilstrækkeligt til det ærede Medlem. Jeg har villet læse disse Citater op, for at den danske Offentlighed skal være bekendt med, at det ærede Medlem aabenbart forfølger helt andre Hensigter end det, hans Forespørgsel tilsyneladende gaar ud paa, og jeg tror, det danske Folk vil forstaa det Svar, han har faaet her.

Ordføreren for Forespørgerne (Aksel Larsen): Jeg maa tillade mig, da det ikke er sket paa anden Maade, at oplyse den højtærede Statsminister om, at det, Sagen drejer sig om, det, der staar paa Dagsordenen, er ikke Spørgsmaalet om, hvilke Artikler der har staaet i „Krasnaja Zvezda“ eller et andet udenlandsk Blad, men det er en Forespørgsel til Regeringen om dens Bevæggrunde til at iværksætte omfattende militære og politimæssige Beredskabsforanstaltninger i Paaskedagene. Det er det, vi har spurgt om, og det er det, vi har ønsket Besked om, og det var det, vi burde have Ret til at forvente, at den højtærede Statsminister vilde svare paa. Den højtærede Statsminister sagde i sin Slutningsbemærkning noget om, at man kan ikke være i Tvivl om, hvad Hensigten er med Spørgsmaalet. Jeg ved ikke, om den højtærede Statsminister er i Tvivl, og hvis han er i Tvivl, skal jeg gerne hjælpe ham ud af den. Hensigten er at faa Besked, Hensigten er at faa at vide, hvorfor Regeringen iværksatte de paagældende Foranstaltninger. Jeg forlanger ikke, at Regeringen her skal redegøre i Detailler for alt, hvad man har foretaget sig. Dels forlanger jeg det ikke, fordi det ved jeg Regeringen ikke vil gøre, og dels synes jeg hel-

ler ikke, det er nødvendigt. Jeg vilde finde det upaakrævet at stille et saadant Spørgsmaal og kræve en saadan Redegørelse. Jeg forlanger derimod, at Regeringen fortæller den danske Offentlighed om sine Bevæggrunde til at foretage det, den har foretaget. Den højtærede Statsminister siger, det var, fordi der stod en Artikel i „Krasnaja Zvezda“ for en Maaned eller halvanden siden. Man maa undskylde mig, den eller de Avisartikler, som Statsministeren paaberaabte sig, kan ikke give Grund til de Foranstaltninger, man har foretaget. Men samtidig modsiger den højtærede Statsminister sig selv, for i sine saa at sige indledende Bemærkninger — jeg forstaaer meget vel, at han opfatter sine afsluttende Bemærkninger som den væsentligste Del af sin Tale — siger han, at der overhovedet ikke er sket noget, alt er normalt, Mandskabet har Orlov. Der er Stabsofficerer her og der, og vi har sagt, at de maa ikke totalt affolke Forter, Kaserner og de militære Anlæg. Det er det, der er sket, og det er fuldkommen normalt, siger han. Paa den anden Side siger den højtærede Statsminister: Vi var nødt til at foretage visse Foranstaltninger paa Grund af Artikler i „Krasnaja Zvezda“ — dette stillet over for: vi har overhovedet ikke foretaget os noget. En af Delene maa da være urigtig, og jeg har Grund til at tro, at begge Dele er urigtige. Jeg har nemlig Grund til at tro, at der kan findes en helt anden Forklaring paa Regeringens Bevæggrunde. (*Qvist Hansen:* Hvad er det?). Jeg skal komme til det, men det ærede Medlem maa undskylde, jeg kan ikke sige alting i samme Sekund, og jeg bestemmer selv, hvorledes jeg vil opbygge min Tale.

Den højtærede Statsminister gav en paastaaet Redegørelse for de Foranstaltninger, man havde gennemført, og den faldt jo stort set sammen med de urigtige Dementier fra den højtærede Forsvarsminister, som jeg har citeret. Den højtærede Statsminister sagde: der har ikke været nogen omfattende Beredskabsforanstaltninger, man vilde kun ikke have, at der i Paaskedagene overhovedet ingen Vagtmandskab skulde være ved de militære Anlæg. Man indrømmer ganske vist, at Befalingsmandsskolernes Elever fik deres Paaskeorlov inddraget, og at der blev givet Besked om, at der paa vigtige Steder skulde være Stabsofficerer, men ellers skete der ingenting, alt var normalt og forsvarligt! Det eneste, man har foretaget sig, som maa ske er en lille Smule unormalt, er, at man har øget Kontrollen med Besejlingen af Københavns Havn. Den højtærede Statsminister ved jo, at det ikke er rigtigt. Han

[Aksel Larsen.]

ved ogsaa, at denne hans Fremstilling er urigtig, fordi han senere i sin saakaldte Redegørelse og Svar kom til at sige, at derfor, af de af ham nævnte Grunde, havde man iværksat visse militære og politimæssige Foranstaltninger, men han talte i sit Svar slet ikke om de politimæssige Foranstaltningers Indhold. Der er foretaget meget andet end det, Forsvarsministeren og Statsministeren henholdsvis i deres Dementi og i Svaret her har redegjort for. Det var, som sagt, ikke min Mening, at jeg egentlig vilde have dette diskuteret, men naar en ansvarlig Minister her giver en vitterlig urigtig Redegørelse, er det jo nødvendigt for os at paavise Urigheden deri og spørge: Hvorfor siger man noget, som man selv ved ikke passer?

Det er dog ikke fuldkommen normalt, at man sender Krigsfartøjer til Søs med halv Bemanding; det er dog ikke fuldkommen normalt at udlevere skarpe Skud til Soldaterne; det er dog ikke fuldkommen normalt at give Soldaterne Besked om at skyde uden Varsel, uden engang at se sig for, hvad de skyder paa; det er dog ikke fuldkommen normalt at stille spanske Ryttere og Kanoner op ved Høveltejren; det er dog ikke fuldkommen normalt, at man graver Skyttegrave ved Lynetten; det er dog ikke fuldkommen normalt at sende Mandskab til Sjællands Nordkyst med speciel Ordre til at holde skarpt Udkig efter russiske Handelsskibe; det er dog ikke fuldkommen normalt, at man sætter bevæbnet Mandskab paa Politigaardens Tag, sætter Politiet i Alarmberedskab mod et indenrigspolitisk Kup.

Man maa have mig undskyldt — men den Del af Ministerens Svar, der omfattede disse Foranstaltninger, som han kalder lidet omfattende, er i Strid med Kendsgerningerne, som Befolkningen har kunnet overbevise sig om ved Selvsyn.

Derfor er der dobbelt Grund til at spørge, dels: hvorfor iværksatte man disse Foranstaltninger? — dels: hvorfor forsøger man bagefter at bagatellisere dem? Jeg vilde ikke have haft noget imod, om Regeringen havde sagt: vi skønnede af de og de Grunde, at Situationen var saa alvorlig, at saa omfattende og ekstraordinære Foranstaltninger maatte til, for vi vilde ikke have, at man med Rette skulde kunne udsætte os for saadanne Bebrejdelser, som man udsatte Regeringen for efter 9. April. Det kunde jeg have forstaaet. Men at fortælle, at der overhovedet ikke er sket noget, at alt er fuldkommen normalt, og derpaa sige: naar vi foretog os det og det, skyldes det nogle maanedgamle Artikler i udenlandske Blade

— det synes jeg ikke, man kan lade sig byde her i Tinget. Hvis det var paa Grund af Artikler i „Krasnaja Zvezda“ eller noget andet udenlandsk Blad, havde man vel ikke behøvet i sidste Øjeblik paa fuldkommen panikagtig Maade at iværksætte Foranstaltninger. Sandheden er jo, at man gik ud paa Baller og hentede Soldaterne hjem, hvilket foraarsagede stor Alarm og Uro. At en Befalingsmand, der netop stod og skulde giftes, fik Besked om, at det var der ikke Tid til, han maatte skynde sig at komme ind — det var temmelig ekstraordinært. Det var iværksat saa hurtigt, saa pludseligt og maatte give Indtryk af, at de ledende Kredse var grebet af Panik — saa den Forklaring om Bevæggrundene, som den højtærede Statsminister her har forsøgt at give, kan simpelt hen ikke holde Stik.

Den højtærede Statsminister forsøger at klare sig uden om at give de Oplysninger om Regeringens Bevæggrunde — som vi har fuld Ret til at forlange, og som Folket har Brug for, fordi kun saadanne Oplysninger kan medvirke til at dæmpe den Uro, der er skabt — ved at paastaa, at det ikke er Regeringen, men det kommunistiske Parti i Danmark og dets Presse, der er Skyld i disse Rygter og denne Uro, og man skyder os i Skoene, at vi skal være Skyld i, at man i udenlandske Blade har skrevet om Danmarks militære Forhold. Jeg synes, Statsministeren skulde give sine Beskyldninger anden Adresse. Der er danske Blade, men ikke kommunistiske, der i deres ledende Artikler har anmodet Amerika om snarest at besætte Danmark med væbnede Styrker. Her i Tinget har Ordføreren for et af de Partier, den højtærede Statsminister saa inderligt gerne vil i intimest muligt Samarbejde med, fra Folketingets Talerstol gjort sig til Talsmand for, at Danmark skal tilslutte sig en økonomisk, politisk og militær Vestblok. Jeg tror, den Slags er medvirkende til ude i Verden at faa Stormagterne til at spekulere over: Hvor staar Danmark, og hvilke Hensigter har Danmark?

Og hvis man læser Regeringspartiets egen Presse, faar man unægtelig et Indtryk af, hvor i hvert Fald denne Presse ønsker, Danmark udenrigspolitisk skal placere sig, saa hvad angaar den Bedømmelse, man i Udlandet anlægger med Hensyn til danske ledende Kredses Indstilling over for de verdenspolitiske Problemer og Danmarks Placering, tror jeg, Statsministeren skal gribe i sin egen og Partiets Barm og interessere sig for, hvad der skrives i den konservative Presse, i Venstrepressen og i andre Blade, og lade være med at forsøge

[Aksel Larsen.]

paa at klare Frisag ved at give sig til at skælde Kommunisterne ud.

At det saa at sige var Panikforanstaltninger, det drejede sig om i Paasken, Foranstaltninger iværksat pludseligt, uden Varsel, uden nogen systematisk Plan og egnede til at skabe Uro i Befolkningen, er vi jo ikke ene om at mene. Det er den almindelige Mening i Befolkningen, og det ved den højtærede Statsminister godt.

En af Venstres ledende Folk er kommet for Skade at give Udtryk for det samme, da han paa et Møde i sit Parti sagde: det, der er foregaaet i disse sidste Uger, er en fantastisk indenrigspolitisk Film. Og han konkluderede derhen, at Regeringens Hensigt med at iværksætte denne Rædselsfilm vel maatte være indenrigspolitisk, nemlig at hensætte Befolkningen i Panik, saa at Regeringen kunde klare sig bedre i de storpolitiske Forhandlinger og klare sig bedre, hvis det blev nødvendigt at udskrive Valg. Det vilde jo have været af Interesse, hvis den højtærede Statsminister havde dokumenteret den paagældende Tale af det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen, men det har han ikke gjort. Der er maaske nogen, der mener, at det *har* han gjort, men saa tager de fejl. I „Social-Demokraten“ for den 4. April stod der enspaltet, gemt langt bort inde i Bladet en lille Notits om Axel Kristensen som Filmhelt, og her var en saakaldt Kommentar af Statsministeren, som jeg ikke med Urette har Lov til kortfattet at fremstille saadan, at han nærmest har sagt, at det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen har Kartoffelnøse, og jeg kan ikke lide ham. Men det er ikke Svar paa det, det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen har sagt. Det kan ikke nytte noget, at Statsministeren siger, den forhenværende Forsyningsminister synes, det er en verdenshistorisk Ulykke, at han ikke er Forsyningsminister mere, og at han derfor siger saadan noget. Det havde været mere rimeligt, om Statsministeren havde udtalt sig om, hvorvidt det var Panikforanstaltninger, eller det ikke var Panikforanstaltninger, der var truffet, og hvad der var Bevæggrundene — var de indenrigspolitiske eller hvad var de? Det tier den højtærede Statsminister stille med. Han skælder bare det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen ud.

Nu tvivler jeg ikke om, at det er nærmest livsfarligt, at jeg bringer denne Tale og Episode i Erindring, fordi jeg naturligvis nu faar at vide, at her kan vi se, hvor galt fat det er med Kommunisterne, de gaar Arm i Arm med Venstre. Det er noget saa afskyeligt, at de to Partier ses Arm i Arm! Jeg kan ikke se, det er noget afskyeligt, at to siger det samme, hvis det er sandt og rigtigt. Men i hvert Fald foreslaar jeg den højtærede Statsminister for hans egen og hans Partis Skyld at lade Demagogiet fare i den Anledning, eftersom han selv og hans Parti og Regering i lang Tid ikke har gjort andet end at bekendtgøre deres Vilje til at komme i intimest muligt Samarbejde med det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen og hans Parti. Jeg er ikke enig med det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen i, at Regeringen kun har haft indenrigspolitisk taktiske Bevæggrunde til at iværksætte Paaskehysteriet, absolut ikke. Jeg vil endda ikke udelukke den svage Mulighed, at der i Regeringen har været Folk, som har sagt: der er Fare for, at Russerne gaar i Land paa Lolland i Paasken, og der er Fare for, at Aksel Larsen og Alfred Jensen stormer Politigaarden i Paasken. Det kan være, der er saa aandssvage Elementer i Regeringen. Jeg siger blot, at jeg vil ikke udelukke Muligheden. Men jeg tror det ikke. Jeg kunde tænke mig, at man kunde have visse andre Bevæggrunde, og da den højtærede Statsminister ikke har villet rykke ud med Regeringens Bevæggrunde, er man nødt til at gøre sig sine egne Tanker om dem, nemlig derhen, at man har villet stimulere Krigsfrygten i Befolkningen, som i Forvejen er pisket op til temmelig store Højder af en ansvarsløs Dagspresse, for derved at gøre det noget lettere at indlemme Danmark i en militær Vestblok.

Samtidig vil jeg paa Grund af Statsministerens absolut utilfredsstillende Svar ikke undlade herfra at konfrontere ham med de Paastande, der cirkulerer i visse Kredse, og som han kender i Forvejen, og som han muligvis vil være parat til at dementere, men som derfor meget vel kan være rigtige, nemlig at kort før Paasken skal Regeringen ad diplomatisk Vej fra Washington have faaet Meddelelse om, at den amerikanske Stats Efterretningsvæsen i Danmark har konstateret, at i Paaskedagene vilde de danske Kommuniste iværksætte Kup, at

Bang-Jensen?

[Aksel Larsen.]

Amerika naturligvis ikke af den Grund vil styrte sig i Krig for Danmarks Skyld, selv om det har stor Sympati for Antikommunismen i Danmark, og at man derfor lader Oplysningen gaa videre til den danske Regering, for at den kan afværge den truende Fare. Jeg siger, jeg vil ikke udelukke Muligheden for, at disse Paastande kan være rigtige, for der maa jo være en Grund til, at Regeringen saa pludselig og med saa kort Varsel og under saa aabenbar Panik iværksætter saadanne Foranstaltninger, som den vitterligt har iværksat, uanset de diplomatiske Dementier, der er kommet fra Statsministeren og Forsvarsministeren. Det, der er en Kendsgerning, er, at Russerne gik *ikke* i Land paa Lolland, at det fredelige russiske Handelsskib i Københavns Havn hverken havde Tanks eller Soldater om Bord, at Kommunisterne hverken stormede Politigaarden eller Statsministeriet og aldrig har planlagt det — det kunde ikke falde os ind —, at de Grunde til Beredskab, som blev givet af ledende Politikere og af Hærens og Søværnets Officerer over for det menige Mandskab og over for hvem der i øvrigt kom i Samtale med dem og gad høre paa, hvad de sagde, i hvert Fald ikke holdt Stik og har vist sig ikke at holde Stik, saa jeg er dobbelt berettiget til paa Grundlag af denne Kendsgerning at sige til Regeringen: maa vi saa faa at vide, hvad der er den særlige Grund til, at Regeringen i det Tempo og paa den Maade, den gjorde det umiddelbart før Paaske, iværksatte disse — den højtærede Statsminister maa undskylde mig — omfattende politimæssige og militære Beredskabsforanstaltninger.

Statsministeren (Hans Hedtoft): Jeg har i mit første Indlæg saa klart, som jeg kunde det, redegjort for Regeringens Bevæggrunde til de trufne Foranstaltninger, og jeg har intet at tilføje til den Redegørelse, jeg har givet. Det er rigtigt, at den danske Regering har givet Myndighederne Ordre til at være vagtsomme og agtpaagivende, men vi har ikke i noget Ministermøde besluttet noget om alle de enkelte dramatiske Ting, det ærede Medlem fortæller om.

Det ærede Medlem har en ejendommelig Diskussionsform, karakteristisk for ham og hans Indstilling. Han drejede et Svar, jeg havde givet ham, derhen, at Aarsagen til denne Ordre om Agtsomhed og Vagtsomhed skulde skyldes — paastod han jeg havde sagt — Artikler i et russisk Blad. Det er slet ikke sandt, det har jeg ikke sagt noget om, men det er karakteristisk, at det ærede Medlem diskuterer paa den Maade, han gør. Jeg

havde over for den Paastand af det ærede Medlem, at Regeringen stimulerede Krigsfrygten og stimulerede Rygtesmederiet, sagt, at det var et enestaaende Hykleri af det ærede Medlem at ville optræde som Anklager i den Henseende, og saa havde jeg paavist, at naar en udenlandsk Radio havde bragt de opsigtsvækkende Meldinger og Beskyldninger mod Danmark, som Tilfældet var, saa var det ærede Medlem og hans Blad i denne By, „Land og Folk“, Ophavsmanden hertil. Det er det, jeg har sagt til det ærede Medlem, og det staar jeg fast ved.

Det, Tinget og Danmark vil bemærke og erindre af denne Diskussion, det er, at det ærede Medlem ikke med et Ord er gaaet ind herpaa. Han er ikke saa redelig, han er ikke saa modig, at han tør staa op og sige: jeg mener ærligt, det er skadeligt med Krigsfrygt, og jeg mener ærligt, det er urimeligt, at udenlandske Magter bliver forkert informeret om Danmark, og har det danske Kommunistblad „Land og Folk“, hvad det har, bragt notorisk usandfærdige Oplysninger, vil jeg føle det som min Opgave at søge dem dementeret. Ikke et Ord, ingen Udtalelse fra det ærede Medlem, men en Dristighed uden Lige i Retning af Beskyldninger og Insinuationer til den ene og den anden Side. Den Rolle, det ærede Medlem har spillet i dansk Politik gennem 25 Aar under skiftende Paroler, anvendende de Midler, der stod ham til Raadighed, for at tækkes en ganske bestemt Indstilling, er han forblevet tro, og viser det i dette Øjeblik ved at søge Diskussionen ført paa det Grundlag, han her har skitseret.

Det Spørgsmaal, det ærede Medlem stillede til mig, og som, saa vidt jeg forstod det, gik ud paa, at han vilde have mig til offentligt at udtale mig om, hvorvidt det var rigtigt, at den danske Regering fra den amerikanske Efterretningstjeneste skulde have faaet Meldinger om, at de danske Kommuniste havde planlagt et Kup, skal jeg blot betegne med et eneste Ord: Det er Vrøvl!

Jeg skal slutte min Diskussion med det ærede Medlem med at sige, at han ikke har gjort hverken sig selv eller vort Land nogen Tjeneste ved at rejse Spørgsmaalet paa den Maade, som sket er i dette Ting. Han og hans Parti har over for vort Land ved det, jeg lige har citeret, ved at give den udenlandske Radio de Meddelelser, de har, udøvet en ussel Gerning.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen har Ordet for en kort Bemærkning.

medlem af
Venstres
gruppe

Axel Kristensen: Da jeg meget nødtigt vil tages til Indtægt for det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen, skal jeg give den Oplysning, at jeg ikke har taget Afstand fra nogen af de Foranstaltninger, der er truffet, at jeg udtrykkelig har sagt, at der er en Krigsfare, og at Danmark selvfølgelig maa være forberedt. Det er ikke disse Ting, jeg har betegnet som en fantastisk indenrigspolitisk Film.

Jeg skal oplyse en Ting til, en Ting, som ikke stod i Referatet, der for Resten ikke var noget Referat, men løsrevne Udtalelser, den nemlig, at da Spørgsmaalet blev rejst, hvorvidt det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen blev skygget eller ej, sagde jeg, at jeg vilde ikke finde det urimeligt, om man offentligt erkendte, at man skyggede det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen.

Gustav Pedersen: Den højtærede Statsministers Redegørelse er tilstrækkelig klar til, at jeg kan nøjes med ganske korte Bemærkninger.

Der er ikke nogen Grund til at forbavses over, at det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen under de Vanskeligheder, som han og hans Parti har i Forholdet til den danske Befolkning, søger at faa den offentlige Debat ind i et andet Spor, end den har været hidtil. Jeg tror dog, jeg tør sige, at denne Forespørgsel vil virke mere end søgt.

Det ærede Medlem talte om Panikforanstaltninger. Der er udtrykkelig gjort Rede for, at man ved en Undersøgelse havde konstateret, at en meget omfattende Paaskerlov vilde gøre Bevogtningen forskellige Steder mindre forsvarlig. Der er ikke noget mærkeligt i, at man maa rette det, naar en Undersøgelse konstaterer dette. At der saa er Enkelt personer og maaske ogsaa et enkelt Parti, der ønsker at skabe Panik derpaa, det er de Vilkaar, som vi nu engang er nødt til at arbejde under i dette Land.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen har imidlertid ikke paa noget Punkt hverken dokumenteret eller prøvet paa at dokumentere, at der er Tale om omfattende Foranstaltninger. Det ærede Medlem har henvist til en Række Rygter. Det er klart, at Rygter maa øve en overordentlig stor Tiltrækning paa det ærede Medlem, men Rygter er nu engang ikke Kendsgerninger. Kendsgerningerne, som ikke er blevet bestridt, viser, at det drejer sig om en overordentlig begrænset Vagt med et meget begrænset Antal Deltagere, det vil sige om en ganske almindelig Sikkerhedsforanstaltning. Den eneste Aarsag til, at der opstod en Panikstemning, var den,

at det skete med forholdsvis faa Dages Varsel, og at der som Følge af Foranstaltningerne var tilstrækkelig mange til at lave fornødne Rygter og sætte dem i Omløb. Jeg maa dog henvise til, at allerede paa et tidligere Tidspunkt har den højtærede Udenrigsminister dementeret, hvad der var nødvendigt at demtere i denne Forbindelse. De Udtalelser, den højtærede Udenrigsminister har fremsat i Forbindelse med disse Rygter, var saa klare og kategoriske, at de i sig selv maatte være tilstrækkelige til at virke beroligende, for saa vidt man ikke havde Interesse i noget andet.

Jeg vil endvidere understrege det urimelige i, at det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen udtalte, at Statsministeren havde paa-staaet, at det var Artikler i russiske Blade eller Udtalelser i russisk Radio, der havde noget med Bevæggrundene at gøre. Disse Bemærkninger fra Statsministeren havde overhovedet ikke nogen Relation til Bevæggrundene, det var en Paavisning af de Rygter, det ærede Medlem og hans Parti har sat i Omløb, en Paavisning af den Uro-tilstand, som kan skabes gennem disse Rygter, men selve Bevæggrundene for disse Foranstaltninger havde de ikke noget med at gøre.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen vil insinuere, at Hensigten med Regeringens Foranstaltninger var at stimulere den Krigsfrygt, der er i Befolkningen. Jeg synes, at netop det ærede Medlem savner enhver Forudsætning for at rette saadanne Beskyldninger mod Regeringen eller mod andre Partier. Det, Regeringen og mit Parti først og fremmest ønsker, er at faa saa lidt Panikstemning i Befolkningen som overhovedet muligt, og hvis det ærede Medlem fulgte den Linie, der er vor, er jeg tilbøjelig til at tro, at der overhovedet ikke eksisterede nogen Krigsfrygt; det er i hvert Fald ikke os, der spiller op til at blande sig i Stormagtspolitik eller spiller op til at komme ind i militærpolitiske Verdensbegivenheder, det overlader vi til andre.

Saa skal jeg blot sige til den ærede Forespørger, at Henvisningen til det ærede Medlem Hr. Axel Kristensens Udtalelser i hvert Fald ikke var til Styrkelse af det ærede Medlems Paastand. Det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen har nu erklæret, at han er indforstaaet med, at disse Foranstaltninger er truffet — det havde jeg ogsaa ventet. Det vil altsaa sige, at det i Virkeligheden kun er det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen og hans Parti, der ønsker at skabe Panik eller ønsker at skabe Rygter paa denne Affære.

formand for
Venstres gruppe

Edvard Sørensen: Paa mit Partis Vegne ønsker jeg at udtale, at vi er vidende om og fuldt ud billiger, at Regeringen gennem Militær og Politi har foretaget de Sikringer, den har foretaget, og som Regeringen mener er nødvendige af Hensyn til hele Situationen.

Til den ærede Forespørger og til det danske Folk vil jeg paa mit Partis Vegne udtale, at vi ønsker, det danske Forsvar skal bruges til at værne om Danmarks Grænser, og vi ønsker alle Midler sat ind for at bevare Danmarks Frihed og Selvstændighed og for Bevarelse af Folkestyret, hvad enten Angreb kommer indefra eller udefra.

formand for de
konservatives
gruppe

Ole Bjørn Kraft: Med denne Forespørgsel har det kommunistiske Parti udfordret Tingets Taalmodighed. Det høje Ting havde været berettiget til at nægte denne Forespørgsel Fremme med den samme Begrundelse, hvormed vi i sin Tid tog national-socialistiske Forespørgsler af Tingets Bord, fordi de var et Misbrug af Tingets Tid, og fordi de paa samme Maade, som Tilfældet er i Dag, var stillet af et Parti, der havde placeret sig saaledes, at man ikke længere følte det solidarisk med det danske Folk, og fordi vi har al god Grund til at tro, at Forespørgselen ikke er stillet ud fra de Motiver, der gives. Denne Forespørgsel har intet fornuftigt Formaal, den kan kun have til Hensigt at kaste Mistanke, Tvivl og Usikkerhed over den førte danske Politik. Denne Forespørgsel tilstræber ikke at styrke Landet, den kan kun have een Følge, hvis den overhovedet faar nogen: at svække Landet og Landets Stilling i den øjeblikkelige udenrigspolitiske Situation.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen har stillet en Forespørgsel til den højtærede Statsminister, men da denne Forespørgsels Tekst blev bekendt, stillede det danske Folk et Spørgsmaal til det kommunistiske Parti og til det ærede Medlem: Hvorfor er det ærede Medlem og hans Parti saa interesseret i, at der ikke træffes Foranstaltninger? Hvorfor er de saa interesseret i at undergrave Tilliden til de lovlige Myndigheder, hvis Opgave det er at beskytte Samfundets og Statens Interesser, og hvorfor søger det ærede Medlem nu, efter at Foranstaltningerne er truffet, at kaste et Latterlighedens Skær over dem paa ganske grundløs Maade? Det ærede Medlem tror, at han er Anklager. Han tager fejl. Det er ham og hans Parti, der er anklaget. De har ikke i den Tid, der er forløbet, i de sidste Maaneder, hvor alle disse Ting har været diskuteret, formaaet — og har heller ikke gjort det i Dag — at føre et Forsvar for de Artikler, der har staaet i

Partiets Blad, eller for de Udtalelser, der har været fremsat, og som ikke kan have haft anden Hensigt eller Følge, saaledes som Statsministeren saa klart har paavist det, end at svække Tilliden til den danske Politik, at svække det danske Folks Muligheder i den vanskelige Verden, i hvilken vi lever.

Jeg skal sige det ærede Medlem, hvad det almindelige Folk, jævne Mennesker, der maaske ikke er saa stive i Juraen, men til Gengæld meget sikre i Karakteristikken, kalder den Opræden, som her er blevet vist. De kalder den Landsforræderi.

Maa jeg i Anledning af denne Forespørgsel sige, at vi har opfordret Regeringen offentligt til at træffe Sikringsforanstaltninger, og vi ved, at denne vor Opfordring mødte en tilsvarende Indstilling hos den høje Regering selv. Vi billiger i enhver Henseende, at Regeringen, da den udenrigspolitiske Situation tilspidsede sig, da Forholdene ligger, som de gør i Verden, har truffet de Foranstaltninger, som her er til Diskussion. Vi finder dem fuldstændig nødvendige og velbegrundede, og vi mener, at de stadig er nødvendige, og at de stadig maa opretholdes. Dette Folk har nemlig gjort sine Erfaringer. Hvem havde nogen Sinde tænkt sig, at det skulde være muligt for ubevæbnede Trawlere at sejle op gennem Store Bælt og løbe ind i Nyborg og Korsør Havne og landsætte Besættelses- og Erobringstroppe? Hvem skulde nogen Sinde have troet det muligt for et ubevæbnet Handelsskib at sejle forbi nogle af Europas stærkeste Kystforter og lægge ind til Langelinie kajen og sætte en Bataillon i Land og erobre Hovedstaden og Kongens Residensstad? Ingen vilde have drømt derom! Vi har gjort disse Erfaringer og har heldigvis draget vor Lære deraf. Der er fuld Enighed med Regeringen og mellem Regeringen og det danske Folk om, at sligt maa ingensinde gentage sig. Det er vi fast besluttet paa, og derfor faar Regeringen ikke Kritik, men det danske Folks hele og fulde Tilslutning, naar den handler i Overensstemmelse hermed. Vi vil ikke overrumple en Gang til, hverken udefra eller indefra.

Jørgen Jørgensen: Efter den Redegørelse, den højtærede Statsminister har fremsat om de Foranstaltninger, Regeringen har truffet i den Periode, Forespørgselen drejer sig om, kan jeg ikke se, at der kan rettes nogen Indvending mod, hvad Regeringen her har foretaget sig. Der er Uro og Usikkerhed i Verden, og at man under de Omstændigheder her i Landet søger at have Folk til Vagttjeneste ogsaa i Helligdagene, finder jeg ikke kan bebrejdes Regeringen.

radikal gruppe-
formand

[Jørgen Jørgensen.]

Der er Grund til at opfordre Befolkningen til ikke at lade sig paavirke af Rygter, men at man undlader at give dem Næring. Fordi der bliver truffet Foranstaltninger som dem, der efter Statsministerens Oplysninger er truffet i Paaskedagene, er der ikke for det danske Folk nogen Grund til at skabe Uro og Ængstelse, som det er sket mange Steder ved overdrevne Forklaringer om, hvad der var sat i Værk, og hvad det hele var sat i Værk for. Det er nu engang Regeringens Pligt at foretage, hvad der er nødvendigt for at sikre Ro og Orden i Landet, og det skal ikke bebrejdes Regeringen, at den i en spændt udenrigspolitisk Situation som den, vi lever i nu, træffer Sikringsforanstaltninger, navnlig naar det er inden for saa snævre Grænser, som det efter Statsministerens Oplysninger har været Tilfældet ved denne Lejlighed.

Saa vil jeg i øvrigt sige, at jeg synes, den ærede Forespørger skulde tænke paa, skulde drage Sammenligning mellem, hvordan Forholdene er her i Landet med Hensyn til at skaffe sig Oplysning om, hvad der foregaar, og saa i andre Lande, som det ærede Medlem ser hen til som Forbillede. Det er tilfredsstillende, at her i Landet er ingenting at skjule, her kan Sagerne frit drøftes. Det sætter vi Pris paa. Det ærede Medlem stiller en Forespørgsel og faar Oplysning om det, som han spørger om. Han har fri Adgang til paa samme Maade som alle andre her i Tinget og alle andre Borgere her i Landet at henvende sig til de ansvarlige Myndigheder og faa Besked fra dem. Jeg ved ikke, om det kunde give det ærede Medlem Grund til Eftertanke, om det ærede Medlem kan tænke sig noget tilsvarende ske i andre Lande, der maaske har et Statsstyre, som han finder mere tilfredsstillende end vort.

Jeg har ikke noget at bebrejde Regeringen for de Foranstaltninger, der efter Statsministerens Oplysninger er truffet. Jeg anser det for at være Regeringens Pligt at drage Omsorg for, at de Ting varetages, der bør varetages i en spændt Situation som den, vi lever i.

Stareke: Fra vor Side vil vi ogsaa gerne give Tilslutning til de Foranstaltninger, som Ministeriet har truffet, og vi vil endda gerne føje dertil, at vi vilde have fundet det uforvarsomt, hvis saadanne Foranstaltninger ikke var blevet truffet.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen havde en underlig sur Tone paa i Dag i sin Forespørgsel og i sit Indlæg. Jeg vil gerne

rette det Spørgsmaal til det ærede Medlem: Mener han, at de Foranstaltninger, Regeringen traf, har forhindret eller været med til at forhindre et Kup i Paaskedagene, og er dette Grunden til Tonen i hans Forespørgsel?

Det vilde være godt, hvis Danmark var i Stand til at træffe endnu kraftigere Foranstaltninger, men hele vort militære Beredskab, vor økonomiske Situation og vor nationale Lidenhed gør, at det kun er beskedne Foranstaltninger, der kan træffes. Jeg mener dog, at der er andre Omraader, hvor der kunde træffes yderligere Foranstaltninger, og jeg pegede paa dem under den udenrigspolitiske Debat den 10. Marts, hvor jeg udtalte — jeg beder om Tilladelse til et kort Citat af mig selv —:

„Jeg hører afgjort til dem, der anser Kommunisterne for at være farlige, men jeg hører ogsaa til dem, der anser de reaktionære Kræfter, som har skabt Forudsætningen for Kommunismen, for at være farlige, og jeg anser de sidste for at være de farligste.“

I den konservative Generalkorrespondance, aftrykt i „Nationaltidende“ og „Berlingske Tidende“ i Dag, refereres der til disse Udtalelser, og der staar i de konservative Blade, at jeg under den udenrigspolitiske Debat fremsatte den Bemærkning, at jeg ansaa Konservatismen for farligere for Samfundet end Kommunismen.

Jeg vil gerne rette det Spørgsmaal til det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft, om han stiller sig bag denne Udtalelse i den konservative Generalkorrespondance, og om han ønsker, at man skal drage en Parallel mellem Konservatismen som saadan og det, jeg omtalte den 10. Marts, nemlig de reaktionære Kræfter, der skaber Forudsætningen for Kommunismen?

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Mogens Fog har Ordet for en kort Bemærkning.

Mogens Fog: Jeg skal ikke blande mig i denne Debat ud over et enkelt Punkt, idet jeg mener, at den ærede Ordfører for Forespørgerne, det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen, fuldt ud vil være i Stand til over for Befolkningen at afsløre, at trods den svulstige Sprogbrug, trods den forlorne Indignation, der har præget samtlige andre Taleres Ord i Dag, er der ikke givet Oplysninger om, hvilke Kendsgerninger Regeringen byggede paa, da den traf sine Foranstaltninger.

Naar jeg tager Ordet, er det, fordi der

kommunist

[Mogens Fog.]

af en enkelt Ordfører, det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft, er benyttet et Udtryk holdt i al Almindelighed over for det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen, Kommunistpartiet og Kommunisterne, paa en saadan Maade, at det maa ramme enhver, der bekender sig til Kommunismen, nemlig Ordet Landsforræderi.

Jeg vil anmode det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft om uden for denne Sal at gentage og motivere Beskyldningen for Landsforræderi og gentage den i en saadan Form, at den er rettet imod mig personlig, saaledes at jeg kan faa Lejlighed til at drage ham til Ansvar for hans Udtalelser. (Bifald fra Tilhørerpladserne).

Formanden: Jeg maa anmode Tilhørerne om at forholde sig fuldkommen rolige. I Tilfælde af Gentagelse vil Tilhørerpladserne blive ryddet.

Ordføreren for Forespørgerne (Aksel Larsen): Den højtærede Statsminister var meget fortørnet over, at jeg har opfattet nogle Udtalelser af ham om visse Artikler i udenlandske Blade paa den eneste Maade, hvorpaa de kunde opfattes i den Forbindelse, hvori de blev fremsat; han sagde, at det var Demagogi fra min Side, saadan skulde det slet ikke forstaas, han havde ikke paa-staaet, at det var de paagældende Artikler, der var Skyld i Beredskabsforanstaltningerne i Paasken. Samtidig har han i en højtravende Tone gjort opmærksom paa, at jeg har ikke svaret paa de Beskyldninger, han i den Anledning har rettet imod mig og mit Parti og mit Partis Presse.

Dertil skal jeg sige — hvis det endnu ikke er gaaet op for den højtærede Statsminister, hvad det er, vi diskuterer her i Dag —, at det er et Spørgsmaal til Regeringen om dens Bevæggrunde til at iværksætte politimæssige og militære Beredskabsforanstaltninger i Paasken. Det er for at besvare denne Forespørgsel, for at give Oplysning om Regeringens Bevæggrunde for at træffe disse Foranstaltninger, at den højtærede Statsminister to Gange har haft Ordet. Det er meget beklageligt, at den højtærede Statsminister saa opfatter Situationen, som om det er noget helt andet, der er til Diskussion.

Mit Parti og mit Partis Presse kender sit Ansvar over for dette Land; det gjorde vi før Krigen, det gjorde vi under Krigen, og det har vi gjort efter Krigen. Vi ved godt, hvem der pressemæssigt er Skyld i, at der skabes Tvivl om Danmarks udenrigspoli-

tiske Stilling, og hvem der er Skyld i, at der skabes Krigsfrygt i den danske Befolkning. Den højtærede Statsminister kan for min Skyld komme med Hundredtusinder af Citater fra „Krasnaja Zvezda“, det ændrer i Virkeligheden ikke ved det Forhold, at det er den socialdemokratiske, den konservative, den radikale og Venstres Presse, bravt sekunderet af den lille Hornblæser, der for nylig havde Ordet heroppe og stillede nogle mærkværdige Spørgsmaal til forskellige Sider, at det er denne Presse, der har pisket en Krigsfrygt frem i Befolkningen ved i Overskrifter, i Artikler, i Reportage o. s. v. at give Befolkningen Indtrykket af, at Krigen er umiddelbart forestaaende.

Somme Tider sker det saa, at man pludselig sætter sig paa Enden, saadan som Regeringen har gjort det ved sine Beredskabsforanstaltninger, da det efter Paaske viste sig, at der ikke havde været nogen som helst Brug for dem og formentlig heller intet Grundlag for dem. Det sker somme Tider, som f. Eks. i Tilfældet Finland, hvor største Parten af Dagspressen herhjemme har pisket Stemningen op: at nu skulde Finland inkorporeres i Sovjet, nu besatte Russerne Finland, og saa maa „Berlingske Tidende“ i Dag med Beklagelse konstatere, at Traktaten var jo en positiv Overraskelse, der var ikke noget forfærdeligt i denne Traktat. Nej, men saa længe der var Mulighed for Mistænkeliggørelse, for at skabe Krigsfrygt hos Læserne af den paagældende Presse, saa udnyttede man disse Muligheder. Det er derhen, den højtærede Statsminister kan rette sine Bebrejdelser, hvis han vil tale om Pressens Ansvar for, at der skabes Krigsfrygt, for, at der skabes Tvivl om Danmarks udenrigspolitiske Stilling.

Her staar det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft og slaar om sig med store Ord — det ærede Medlem, hvis Rolle, dengang Nazismen og Fascismen forberedte Krigen mod Danmark før Krigen, er alt for velkendt — og tror, at han kan klare sig blot ved at bruge grov Mund.

Den højtærede Statsminister sagde i sit første Svar, at der var overhovedet ikke sket noget unormalt, alt var det sædvanlige, man havde blot inddraget enkelte Befalingsmandsskoleelevers Orlov og sagt, at de skulde passe paa forskellige Steder, men det var fuldkommen normalt altsammen. I sit andet Svar sagde Ministeren dog lidt mere, nemlig: Enkeltheder i Beredskabet har vi ikke besluttet i Regeringen, men vi har givet Besked om at være vagtsom. Ja, det har jeg et levende Indtryk af, men hvorfor sagde Statsministeren ikke det i sit første

[Aksel Larsen.]

Svar? Men hvilken Besked er der saa givet? Saadan som Statsministeren har fundet det for godt at tilrettelægge sin Del af Diskussionen, har jeg Ret til at spørge om dette, fordi det er en Kendsgerning, det kan bevises, at da man udførte Regeringens Ordre om at være vagtsom, blev der sagt til Soldaterne: det er Russerne, vi skal passe paa! — og til Politiet blev der sagt: Det er Kommunisterne, vi skal passe paa! Var det saadanne Ordre, Regeringen havde givet? Og hvis det forholder sig saaledes, og Regeringen er vidende om, at dens Ordre i hvert Fald blev ført ud i Livet og praktiseret i den Aand: hvorledes kan Regeringen saamene, at det kan betrygge Udlandets Opfattelse af Danmarks Vilje til at holde sig uden for verdenspolitiske Konflikter, at man laver Paaskeberedskab paa den Maade?

Den ærede Ordfører for Socialdemokratiet kom imidlertid paa tværs af Statsministerens udvidede Forklaring. Han sagde: Der er jo gjort Rede for, at en omfattende Paaskeorlov vilde gøre Bevogtningen uforvarlig, og derfor anordnede man et overordentlig begrænset Vagthold; med andre Ord, der er slet ingenting sket! Nu har vi hørt af Statsministeren i hans andet Svar, at der dog var sket lidt, som var usædvanligt, saa jeg kan forestille mig, at Statsministeren, medens Partiordføreren talte, har mumlet ved sig selv: Gud bevare mig for mine Venner — eller for min nuværende Partiordfører, for det er ikke saa rart, at han siger noget andet end jeg.

Men jeg er nødt til at vende tilbage til dette, at der ikke er sket noget usædvanligt, der er blot ikke givet saa stor Orlov i Paasken. Der var ingen anden Grund, altsaa ingen anden Grund overhovedet, hverken i Udland eller Indland, end at man kunde ikke have for stor Orlov i Paasken. Det er jo ikke den første Paaske i Danmarks Historie, men jeg tror nok, det er den første Paaske, hvori vi har oplevet den Slags Foranstaltninger, saa det ærede Medlem Hr. Gustav Pedersen maa undskylde mig, men jeg accepterer ikke den Forklaring, at selve den religiøse Højtid, Paasken, skulde være Aarsag til, at der blev udleveret skarpe Patroner til Mandskabet, til at der blev stillet spanske Ryttere op ved Høveltelejren, at der blev gravet Grøfter paa Lynetten, og til, at Krigsflaaden stak til Søs med halv Bemanding. Jeg kan ikke tro, at det var af religiøse Grunde, det skete.

Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft føler jeg ikke megen Trang til at beskæftige mig med, men paa eet Punkt er jeg nødt til

det. Han spørger, hvorfor det kommunistiske Parti nu er saa interesseret i, at der ikke træffes Foranstaltninger mod Angreb udefra eller Kup indefra. Hvad er det for en Maade at formulere et Spørgsmaal paa! Har vi sagt, at vi ikke er interesserede heri? Det er vi tværtimod interesserede i, men vi er interesserede i, at saadanne Foranstaltninger træffes, naar der er Begrundelse for det, og vi synes, at Regeringen har Pligt til at redegøre for sine Bevæggrunde. Det er dem, vi har spurgt om. Vi har ikke stillet et Forslag til Beslutning, hvori vi siger: Forsvaret maa aldrig bruges. Det synes det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft ikke at være klar over.

Jeg hører til dem, der blev bondefanget i det høje Ting den 18. Januar 1940, da Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, de Radikale, og jeg tror ogsaa Retsforbundet og Bondepartiet — som man dengang befandt sig vel i Selskab med — mødte frem her med et Forslag til Beslutning om, at „i givet Fald skal Danmarks Neutralitet og Uafhængighed forsvares med alle til Raadighed staaende Midler“. Jeg indrømmer, at jeg dengang blev glad for Forslaget, og jeg stemte for det. Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft kan se, hvad jeg sagde derom, i Rigsdagstidende. Jeg indrømmer, at jeg var naiv nok til at tro, at der var Mening i Historien, at det var Meningen, at saa skulde man virkelig gøre det. Hvad gjorde man? Ingenting! Selv da man fik konkrete Efterretninger om, at nu kommer de — saa undlod man at foretage sig noget. (*Finansministeren* [H. C. Hansen]: Hvad sagde I dengang?). Ja, vi var afskaaret fra at sige noget om de hemmelige Efterretninger, Regeringen laa med, for vi kendte dem ikke. (*Finansministeren* [H. C. Hansen]: Hvad sagde „Arbejderbladet“?). Ingenting, for det havde ikke disse hemmelige Efterretninger, som Regeringen laa med. Men jeg sagde den 18. Januar: Jeg mener, at det skal være Alvor, og jeg vil stemme for den Beslutning, og saa gik jeg ud fra, at Regeringen vilde tage det til Følge. Det gjorde den ikke. Jeg synes ærlig talt, at de, der dengang lod Landet ligge værgeløst hen og lukkede Portene op for de tyske Invasionstropper, skulde være de sidste til at bruge Betegnelsen „5. Kolonne“ om andre Mennesker (Afbrydelse af *Alsing Andersen*). Jeg forstaar godt, at det ærede Medlem Hr. Alsing Andersen føler sig saa ubehagelig berørt.

Det, jeg i Dag har spurgt om, er imidlertid: Hvad var Regeringens Bevæggrunde i dette Tilfælde? — fordi alle de Kendsgerninger, der er til Raadighed for os, viser, at der ikke har været nogen Grund til disse

[Aksel Larsen.]

Foranstaltninger, og fordi Foranstaltningerne blev iværksat paa en saa hurtig og panikagtig Maade, at man maa sige: Der maa dog have været nogle Kendsgerninger, der har faaet Regeringen til at gøre det. Det er det, vi har spurgt om, det er det, vi har bedt om at faa Besked om.

Det ærede Medlem Hr. Starcke, der bruger enhver Debat til at forsøge paa at gøre sig bemærket ved at tale om noget helt andet, finder blandt dette andet paa at spørge mig, om jeg mener, at Regeringens Foranstaltninger har været med til at forhindre et Kup. Ja, jeg kan jo sagtens sige nej, men jeg har maa indrømme, at jeg ved ikke, om muligvis det ærede Medlem Hr. Starcke og hans Parti har forberedt et Kup, eller om K. U. har forberedt et Kup. Jeg tvivler i nogen Grad paa det. Men jeg ved, at Politiets og Militærets konkrete Foranstaltninger imod et Kup herhjemme, efter hvad ledende Politifolk og Officerer har sagt, gik ud paa at være paa Vagt over for et kommunistisk Kup. Hvad det angaar, kan jeg sige til Hr. Starcke, at et saadant Kup har Kommunisterne aldrig nogen Sinde planlagt eller tænkt paa og agter aldrig nogen Sinde at foretage. Det har vi sagt saa tit offentligt, og hele vor hidtidige Virksomhed viser, at vor Maade at føre politisk Kamp paa er at kæmpe for at erobre Folkets Flertal og derigennem at erobre Magten. Saa jeg finder — ja, undskyld, at jeg gentager det, jeg ved, at det er et stærkt Ord —, at det er fuldkommen aandsvagt af Statsmagten at gaa og bilde sig ind, at Kommunisterne gaar rundt og planlægger et militært Kup i Paasken — hvis Statsmyndighederne altsaa har villet bilde sig det ind —, der er i hvert Fald adskillige Politifolk og Officerer, der har bildt sig det ind.

Jeg bliver nødt til at sige til Slut, at vi har intet Svar faaet fra Regeringen paa Spørgsmaalet: Hvad var Regeringens Bevæggrund? Hvilke Kendsgerninger fik den til paa den Maade, som den har gjort det, at iværksætte de paagældende Foranstaltninger? Det kan ikke nytte noget, at man kommer bagefter og forsøger at bagatellisere det og siger, at det var noget højst ordinært, og at vi ikke kunde have Depoterne til at ligge ubevogtede hen. Det var jo meget omfattende Foranstaltninger, og navnlig blev de iværksat paa en Maade, som var egnet til at sprede umiddelbar Krigsfrygt i Befolkningen, egnet til at sprede Panik. Vi mener, det er uforsvarligt af en Regering at gøre noget saadant, hvis der ikke er en umiddelbar overhængende Fare til Stede. Og hvis der var en saadan umiddelbar overhængende

Fare, maatte Regeringen ogsaa være i Stand til at oplyse Folket derom.

Regeringen har ikke været i Stand til at besvare dette ganske enkle Spørgsmaal. Jeg gentager til den højtærede Statsministers Oplysning, at det er det, det drejer sig om, og ikke om, hvorvidt jeg har været med i den politiske Bevægelse i 25 Aar. Den højtærede Statsminister har det i øvrigt som en vis anden, forhaabentlig afdød Statsmand, som i en lang Periode ikke kunde holde en Tale uden at sige: gennem 14 Aar har man misregeret o. s. v. — I flere Aar har den højtærede Statsminister Gang paa Gang om mig sagt, at han har kendt mig gennem 25 Aar. Kunde det aldrig blive 26 eller 27, saa at der dog kom lidt Variation i det? — Men det er slet ikke det, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er, at Regeringen bør give det danske Folk en Redegørelse for sine Bevæggrunde til de panikagtige militære og politimæssige Beredskabsforanstaltninger, som den lod iværksætte i Paasken.

En saadan Redegørelse har Regeringen ikke givet. Statsministeren har heller ikke givet den her i Dag, men har søgt at snakke sig uden om, og adskillige af de ærede Ordførere har bravt hjulpet ham ved i Stedet for at tale om den Sag, det drejer sig om, at komme med Ukvemsord imod os andre. Den Maade at behandle Sagen paa fra Regeringens Side og ogsaa fra de Partiers Side, som altsaa aabenbart forud for Paasken er enedes med Regeringen om, at man skulde iværksætte Foranstaltninger, kan ikke være egnet til at skabe Tillid i Befolkningen til Statsstyret, og den kan ikke være egnet til at skabe Ro i Befolkningen. I det mindste efterlader det den Opfattelse, at naar der ikke har været reelle Grunde til disse Foranstaltninger — det kan der ikke have været, for saa var man rykket ud med dem —, maa der altsaa have været mere indirekte, mere politiske Grunde, saa maa det altsaa have været Regeringens Mening, at den derigennem kunde fremme visse politiske Formaal; jeg tænker ikke her paa saa smaatskaarne Formaal, som det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen har skudt Regeringen i Skoene, og som han nu er paa vild Flugt fra, men paa større og mere vidtrækkende politiske Formaal, navnlig hvad angaar Danmarks Forhold til de verdenspolitiske Magtgrupperinger.

Jeg beklager, at denne Debat er forløbet paa den Maade, som den er. Men Skylden for det er den ansvarlige Statsministers, som har vægret sig ved her i Folketinget at gøre sin Pligt, nemlig at give

[Aksel Larsen.]

Oplysninger om, hvad Aarsagen var til Paaskedagenes Beredskabsforanstaltninger.

Ole Bjørn Kraft: Det ærede Medlem Hr. Starcke, hvis undertiden lidt snurrige Form kom lidt paa tværs af den Stemning, som en Debat kan beherskes af her i Tinget, valgte ved denne Lejlighed at stille mig et Spørgsmaal, som intet har med den foreliggende Sag at gøre. Hvis jeg ikke svarede, vilde det maaske blive misforstaaet. Jeg skal derfor sige, at jeg finder, at den konservative Generalkorrespondance har været fuldt berettiget til at fremsætte den Udtalelse, som den fremsatte. Med den højt ærede Formands Tilladelse vil jeg gerne citere, hvad det ærede Medlem Hr. Starcke sagde under den paagældende Debat:

„Jeg hører afgjort til dem, der anser Kommunerne for at være farlige, men jeg hører ogsaa til dem, der anser de reaktionære Kræfter, som har skabt Forudsætningen for Kommunismen, for at være farlige, og jeg anser de sidste for at være de farligste.“

Og saa kommer det:

„I alle de Lande, hvor Monopoler og Udbytning og Konservatisme har været stærkest, er Kommunismen ogsaa stærkest.“

Derfor mener jeg, at det er berettiget i en forkortet Gengivelse at sige det, den konservative Generalkorrespondance har sagt.

Det ærede Medlem Hr. Mogens Fog rettede en Henvendelse til mig. I den Anledning vil jeg først gerne sige to Ting. Det smærter mig, at Udviklingen er gaaet paa den Maade, at det ærede Medlem Hr. Mogens Fog og jeg, der har haft betydelige Oplevelser i Fællesskab i en vanskelig Tid for Landet, nu staar over for hinanden paa den Maade, som vi uundgaeligt staar i Dag. Dernæst vil jeg sige, at det ærede Medlems Henvendelse til mig gør ham Ære. Jeg skal besvare den enkelt og klart. Jeg er paa ethvert Tidspunkt rede til Ord for Ord og Punkt for Punkt efter Fortrykket af Rigsdagstidenden uden for denne Sal at gentage, hvad jeg i Dag har sagt. Og Begrundelsen for min Udtalelse er enkelt og klart: det Sammenspil, der er imellem „Land og Folk“s Artikler og den russiske Radios Udsendelser og Udtalelser i den russiske Presse og Ud-

talelser, fremsat af ærede Medlemmer ogsaa i denne Sal om Begivenhederne i Tjekkoslovakiet og deres Ønske om at se Begivenheder af samme Karakter udspille sig her i Landet. Jeg tror, det ærede Medlem Hr. Mogens Fog samtidig med, at han havde Ordet, burde have fremsat en Udtalelse om, hvorledes han vurderer disse Ting.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Mogens Fog har Ordet for en kort Bemærkning.

Mogens Fog: Jeg har saa ofte før fremsat mine Synspunkter paa de Begivenheder, som det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft hentyder til, at det ikke er fornødent, at jeg gør det igen paa dette Sted. Men jeg vil gerne præcisere, at det, jeg anmodede om, var, at de Udtalelser, hvorefter Kommuner skal handle landsforræderisk, som det ærede Medlem fremsatte, maa blive fremsat personificerede, rettede mod en enkelt Kommunist, der bekender sig til den almindelige kommunistiske Linie her i Landet og internationalt. Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft ved godt, at kun paa den Maade vil det fjernes fra en almindelig Mistænkeliggørelsesatmosfære og drages hen til et Sted, hvor denne Mistænkeliggørelse kan blive krævet direkte til Ansvar.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft har Ordet for en kort Bemærkning.

Ole Bjørn Kraft: Hvis det ærede Medlem Hr. Mogens Fog paa nogen Maade føler sig personlig berørt af de Udtalelser, som jeg har fremsat i denne Sal, vil jeg bede ham om at anlægge Injuriesøgsmal imod mig. Jeg er overbevist om, at denne Sal vil give mig Tilladelse til at møde det ærede Medlem i en hvilken som helst Retssal her i Landet.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen har Ordet for en kort Bemærkning.

Aksel Larsen: Da Kendskabet til Forretningsordenens og Grundlovens Bestemmelser maaske ikke er alt for omfattende, skal jeg oplyse, at der ikke kan anlægges Sag for nogen Ytring, som er faldet her i

[Aksel Larsen.]

denne Sal, uanset om Tinget 17 Gange giver Tilladelse dertil. Det er altsaa ikke nok, at man har sagt noget her fra Talerstolen; det kan ikke paa nogen som helst Maade bringes for en Domstol.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft har Ordet for en kort Bemærkning.

Ole Bjørn Kraft: Ved nærmere Eftertanke tror jeg, jeg maa give det ærede Medlem Ret, men jeg har jo erklæret, at jeg har til Hensigt Ord for Ord at gentage, hvad jeg har sagt i denne Sal, uden for den ved førstkommende Lejlighed, og hvis saa nogen optager det paa den Maade, som det ærede Medlem Hr. Mogens Fog har sagt, imødeser jeg et Injuriesøgmaal.

Starcke: Jeg vil gerne takke det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen for hans Erklæring om, at han og hans Parti ikke har paa-tænkt eller paatænker noget Kup. Det vil virke særlig beroligende i den danske Befolkning, hvis dette ogsaa omfatter Partiets Specialist i tjekkoslovakiske Spørgsmaal, det ærede Medlem Fru Alvilda Larsen, som aabenbart ikke altid har været helt sikker i sine Sympatier i den Retning.

Jeg vil takke det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft for hans Svar, men jeg kan ikke være helt enig med ham i, at det, jeg talte om, ikke havde noget med den foreliggende Sag at gøre. Det har det i høj Grad. Det drejer sig om en aktuel Udtalelse i Dag i den konservative Generalkorrespondance om Kommunistspørgsmaalet, og naar jeg i min Tale den 10. Marts omtalte de reaktionære Kræfter og derefter i den Sætning, som det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft fortsatte med, specificerede dem ud i de Kræfter, der er Tilhængere af Monopoler og Udbytning og Konservatisme, maatte jeg forstaa det ærede Medlems sidste Indlæg saaledes, at han egentlig erklærede sig som Tilhænger af baade Monopoler, Udbytning og Konservatisme. Jeg skal ikke opfordre til at rejse Injuriesøgmaal
(*Ole Bjørn Kraft:* Det er Sagen ikke alvorlig nok til!) . . . men det vilde glæde mig, hvis det kun var Konservatismen, det ærede Medlem var Tilhænger af (*Ole Bjørn Kraft:* Det ved det ærede Medlem!).

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Mogens Fog har Ordet for en kort Bemærkning.

Mogens Fog: Jeg maa altsaa konstatere, at det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft stadig vil forbeholde sig at rette sine Beskyldninger i al Almindelighed mod Kommunerne uden at gøre, som jeg anmoder ham om, at rette dem mod en bestemt Person og derved blive tvunget til at præcisere sine Beskyldninger yderligere.

Hermed sluttede Forespørgselen.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Regulering af bymæssige Bebyggelser.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 4681; Fremsættelsen findes i Tidenden Sp. 3423).

Formanden: Sammen med denne Sag foretages den næste Sag paa Dagsordenen, nemlig:

Første Behandling af Forslag til Lov om Ændring af Lov Nr. 181 af 29. April 1938 om Byplaner.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 4709; Fremsættelsen findes i Tidenden Sp. 3423).

Lovforslagene sattes til Forhandling.

Fr. Dalgaard: Der er Grund til at rette en Tak til den højtærede Boligminister for de Lovforslag om bymæssige Bebyggelser og Ændring af Byplanlovgivningen, der foreligger til Behandling ved denne Lejlighed. Det er Lovforslag af ikke ganske almindelig Karakter. Det er i Virkeligheden Nydannelser i Lovgivningen, der her er Tale om.

Der er et meget vidt Perspektiv over Lovforslaget om bymæssige Bebyggelser. Det er et særdeles vel motiveret Forslag med udførlige Bemærkninger, som gør Rede for, hvorfor man maa skride til en Lovgivning af den Art, der her omtales. I den højtærede Boligministers Forelæggelsestale var der ogsaa meget dybtgaaende Synspunkter fremme om de Forhold, som har bevirket, at en Lov af denne Art er nødvendig. Det er, som sagt, et Lovforslag med vide Perspektiver.

Dernæst er der, synes jeg, Grund til at udtale en Tak for Lovforslagets klare og enkle Affattelse. I Lovforslag af den Slags, der her foreligger, møder man meget ofte